

VERDA VOĈO DE DOKSY

INFORMA INSTRUA KAJ AMUZA BULTENO DE SOMERA ESPERANTO - KOLEGIO.

no 2.

31-7-1952.

Slavismy v esperantu.

Neinformovaní lidé zejména z kruhů slovanských vytýkají někdy esperantu, že je původu románsko-germánského a že nemá v sobě ničeho slovan - ského. Již to, že esperanto bylo utvořeno z prvků, které většinou jsou v jazycích indoevropských, ku kteréžto skupině jazykové patří též jazyky slovanské, dotvrzuje, že mezi esperantem a řečmi slovanskými je jazykový vztah, jež neodborník na první pohled nepoznává. Na př. esperantská číslovka "tri" je původu indoevropského; v staré indičtině vyjadřuje ji tvar tráyas, v st.řečtině treis, angl. three, němč. drei, v češtině tři. A tak je tomu u značné části esperantských slov! Z 2535 kořenů, jež obsahuje základní esper. slovník "Universala vortaro" dra Zamenhova z r.1893 rozumějí Slované 40% slov!

Některé základní zjovy esperanta jsou výhradně původu slovanského; říkáme jim slavismy, slavica, slavismoj. Je to především esperantský přízvuk na druhé slabice od konce slova dle polštiny, slovesné "vidy" t. j. přísné rozlišení /po způsobu slovanském/ sloves okamžitých a dokonavých od sloves trvacích, opětovacích a opakovacích /stříletí-pafi, střeliti - ekpafi, nésti-porti, nositi-portadi, nosivati, nosivávati-portadadi/. Esperantské samohlásky jsou polo uzavřené jako ve slovanštině, diakritická /střilová/ znaménka, užívaná pro zvuky č, dž, ž, š, ch /ĉ, ĝ, ĵ, ŝ, ĥ/, jsou dle češtiny, zavedení 4. pádu umožňuje v esper. volný slovosled po vzoru jazyků slovanských, koncovka neurčitěho způsobu -i /kanti-zpívati/ je slovanská, stejné i zájmeno "vi"; počáteční písmena esper. zájmen "kiu"/kdo/, "tiu"/ten/, "neniu"/nikdo/ zavedena dle ruštiny, polštiny a češtiny. Slovanského původu jsou též: esper. předpona "pra-", vpony -ĉj-/rus.golubčik, pol.chlopczyk, čes.Karlíček/, -nj-/rus., srb.Manja, čes.Máňa/, předložky "po", "krom", všeobecný esper. titul "moŝto"/pol.jegomoŝc/. V esperantu krátí se přechodníkem jako ve slovan. jazycích jen ty věty souvětí, jež mají stejný podmět s větou druhou hlavní/-.

A bylo by možno uvést další příklady toho, že slovanské jazyky mnoho přispěly k utvoření esperanta a že esperanto má v sobě též mnoho slovan - ského.

Dr Pi.

Karolo Piĉ

R I D I N D A J T U M U L T O J

Elkreskas novaj lingvoj
kaj ope ili ĝermas;
kaj fluas multaj inkvoj,
kaj glavoj vigle skermas.

Ne grave! Nur karage!
Vivos la novlatina
lingvo, eĉ se malsaĝe
krios la pleb sangvina,

Kaj ĉie oni aŭdas

eĉ se ĵus novaj lingvoj

KRONIKO

En sama lunda mateno startis la kursaro. En ĉiuj ses klasoj regis bona humoro. Amikeca medio kaj serioza studemo estas karakterizaj por ĉiuj ĉiuj kolektivaj. El la ĉe-metodaj klasoj A1 kaj A2 gaje, forte, kurte kaj elegante sonis la kolektivaj respondoj de la kunsanoj. Vigla laboro akompanis el la plenaj klasoj B1, B2, C, dum la aŭskultantoj de la supera sekundaria kurso D atente sekvis la prelegojn. En la paŭzoj, kiam ekstaris la 170 gokursanoj en la koridoroj kaj sur la ŝtuparoj, hastante refreŝigita en la "lakto-bufedo" reĝata de s-ano Pytloun, oni povis ekaudi vertojn de sincera kontento kaj laŭdojn.

Jes, la animojn trapenetas ree tiu mistera forto, tiu sorĉa atmosfero de Doksy, kiu kunfandas la unuopajn homajn korojn en unu kompakta amika solidaran, samideanan tuton. Nek la ŝanĝiganta vetero, la komenciganta pluvtago, kiu nuligis la ŝancojn pasigi la posttagmezon sur la bela lago, nek maloportunoj de la eldonado de la tagmanĝoj, nek iuj event. aliaj faktoroj kapablas detrui la humoron de la doksantoj.

Por la morna posttagmezo adoncas s-ano Slanina, la inventema "amuzanta" kunveneton en la lernejo. Same vespero estas dediĉata al "malkovrado de la talentoj" kaj ĉio iras, en signo maksimume kaj plej ekonomie eluzi la 14tagojn de kunesco en la kolegio.

En ĉambrego de restoracio Zatišský kolektivas vespero la verda familio kaj alikvanto kaj sprito de s-anoj Slanina, Vitok, Kočvara, Pytloun, Solc, Ĥarčenko kaj kanto de s-ano Jeřábek Ĥarčenko aguzis ĉiujn. La amika kuneston kronis la artismaj deklamoj de s-ano Ewa Suchardová. Kontente oni disiris de tiu ĉi unua improvizita vespero. /28-7-52/ J.K.

J.K. Kroniko /29-7-52/.

Mardo, la tago de laboro nura, por kronikestro ŝajnas tag se-toma, ĉapras folio plenskribenda, pura: "Kronikon, mensco inventema!"

En ĉiuj klasoj oni laboregis, enkerbigadis multa scio nova; kvankam nenie studo tede sekis, ĉiuj "Doksy" gajnas tre partecojn de la kunesco. Ewa Suchardová sola event. fotografias komencis falis je tiu ĉi el Doksy tagoj. Flirto, bablo au enparaj vagoj, restas jam neoficialaj agoj.

Mokto, almandan pluve transkuris, scias ĝin, kiuj ne tro firme dormas, poste matenon mornan ni trankuris, Petran malgracon ni ignori ĵuris kaj des pli lerni, ju pli tago mornas.

Ĉu interesas vin scii, ke...

...Ĉe-ko-si-gu-hoĉian kaj Ĉe-ko-hoĉo-ĉu-hoĉian estas la titoloj de du libroj, eldonitaj antaŭ nelonge en Ĉinan. Ili enhavas elektitajn poemojn resp. novelojn tradukitajn en la ĉinan el la Ĉeĥoslovaka antologio.

...nur 320 milionoj de la loĝantaro de la terglobo manĝas per tranĉilo forko kaj kulero, laŭ la raporto pri enketo de UNESCO. 740 milionoj manĝas la fingrojn, 530 milionoj stangetojn kaj 190 milionoj la fingrojn plus ĉastranĉilojn.

...srdce je svalová pumpa, která prochání krví tělem. Pracuje nepřetržitě celý život a jeho výkon je podivuhodný. Každý časem udělá klid, vyčerpá do tepen každou minutu 5 litrů krve, tj. každou hodinu 300 litrů krve a za 24 hodiny 7200 litrů neboli 72 hektolitry. Při pohybu se zvýší toto množství až desetkrát, aniž to zadržování srdce působí obtíže.

Kaj mok instigas al la ĉi Ĥaslo dura.

NOVAĴOJ

Duĉeniĉo vychází jako dvojčísló. Blahopřejeme Bořivojům a Ignácům!

Vetero : na žádost redakce zlepšení počasí. V noci poněkud chladno, během dne slunečno.

Previzora programo: 31-7. Přednáška o Laponsku se světelnými obrazy. Zátíší ve 20 hodin.

1-8. Kouzelnický večer velkého mága Li také v Zátíší ve 20 hodin.

2-8. Zájezd na Stréčka Křopala do Minoně /kam se přestěhoval z Břochovan, pozn. sazeče/. Vede sam. Šolc.

3-8. Zájezdy na Sněžku a na Ještěd.

Grava atentigo de Verda Vendejo. La ŝinko, kólbasoĵ kaj ceteraj bongustaĵoj estos tuj haveblaj, kiam la kolegia estraro ilin liveros. Atendu kun pacienco!

KLAĈEMA OBSERVANTO

V pondělí večer nastala kritická situace na pláži, když bylo rozhodnuto, že pořadatel besídky bude utopen. Přišel před vylosováním 3 členů, kteří měli tento úkol splnit, právě včas, aby losování překazil. Svou výmluvou stí všechny přesvědčil, že Zátíší je tím pravým místem, kde se budou odvíjet doma. Bylo mu tedy odpuštěno.

Ptá se sam. Such..

Proč jste nenechala tramvaj bez řídicího proběhnout celou Prahou? Ujela by tramvaj sam. Slan. i při jeho výmluvnosti? Proč se říká -ujel mu autobus, proč se neříká -ujela jí tramvaj?

Semideano "Rokycana"! Kial vi ne portas barbon, se viaĵ anekdotoĵ estas barb-havaĵ?

Ke nia Hanako estas nunjare nalsata pruvas nia sperto el Zátíší. Li nunĝas ne nur vortojn, sed tutajn partojn de kantoj. Lia diro: "Ták a teĉ jsem to spolĉ" montris tiun ĉi mal-saton kaj vekis en la publiko teruron. La proksime sidantoj tuj serĉis lokojn pli malproksime de li...

Ne, oĉ je to tade, jako každé rok. Každé si meslí, že muže do Hanácké répat, jak se ne zachce. Tož to néné. Hdose dobře slešci, ale špatě rozomněl, možná proto, že sen to trocho po česke, trocho po hanáckě a trocho po prostějovske. Tak mi t včel pavem po hanácke. Neřok sen Hanákovi, že hde ho strčí, tam trčí, ale dež se k té bílé laboti postavil sár, ať to zkosi ho odtantě. Vestrčet, dež nebode chtět, ale chtěl, tak odešil a dež tam bude chtět stát, tak tam bude stát aji debe tragače padale. Meslin, že ten zvědavé be to ne-kázal ani debe to bel sám čaroděj! Ha-na-ko.

ANONCOJ

Kdo mi poradí, kdy se mám učit? Zn.: "Ztratil jsem čas".

Najde se někde, kdo mne naučí řídit plachetní loď? Zn.: "Dobrý vítr."

Spolu jsme jeli, spolu jsme pěli, o lásce si vyprávěli. A teď... již druhého máš. Kde je Tvá věrnost, kde Tvá vytrvalost, když ještě v Bakvě jsi slibovala, že 14 dní se mnou hravě vydržíš? Zn.: "Čekám."

SENTENCOJ

Daŭrigi ridon estas pli facile ol finigi ĝin.

Se ĉio pasinta estas nuna, kaj ĉio nuna estas ekzistonta paralele al estonta, kia povus analizi: kie estas kaŭzoj kaj kie sekvoj?

Rigardu malproksimen-vi ekvidos la malproksimon; rigardu la ĉielon-vi ekvidos la ĉielon; sed ekrigardinte en otan spegulon-vi ekvidos nur vi.

PROVERBOJ

Kuraĝo ĉion atingas. Kiu ne riskas, tiu ne havas. Lernado havas maldecan radikon.